

ŻYCIE NOWOGRÓDZKIE

PISMO POŚWIĘCONE SPRAWOM ZIEMI NOWOGRÓDZKIEJ.

Wychodzi codziennie.

Adres: Redakcji i Administracji
NOWOGRÓDEK, ul. 3-go maja Nr. 1.
Telefony Nr. 75, 100
CZYNNĄ CODZIENNIE z wyjątkiem świąt
od godz. 11 rano do godz. 2 w nocy.
CENA PRENUMERATY miesięcznej . 2.40
CENA OGŁOSZEŃ: przed tekstem 30 gr., w tekście (przed kronką) 40 gr., za tekstem 15 gr. za millimetr
jednostopłowo, drobne za wyraz 10 gr., posady
i prace poszukiwane po 5 gr. za wyraz.
Fantazyjne i tabela o 50% drożej.

Krwawy pierwszy maj w Warszawie dwie osoby zabite i dwieście rannych

WARSZAWA, 1-V. (tel. wt.). Dziś w czasie zorganizowanego przez P. P. S. obchodu święta robotniczego doszło na ulicach Warszawy do ubolewania godnych zaburzeń.

Jak corocznie tak i w tym roku został zwołany przez P.P.S. na placu Teatralnym olbrzymi wiec robotniczy. Grupa komunistów, która zabrała się pod filarami teatru, usiłowała przedrzeć się przez zgromadzonych i dotrzeć do środka chcąc zakłócić

porządek zebrania. Wskutek tego wywiązała się między komunistami, demonstrującymi bójka — na kije. Komuniści usiłowali rozwinąć sztandary i transparenty z napisami o treści antypaństwowej.

Ze strony atakujących komunistów padły strzały rewolwerowe, wskutek których zostali zabici lekcj. Muhlstek i Motel Helblum, krawiec.

Policja, która przybyła na miejsce, siłą zmuszona była usuwać atakujących komunistów. Wskutek

bójki wiele osób odniosło cięższe i cięższe rany. Liczba rannych dosięgała około 200 osób, w tym ciężko rannych 40. Na ulicy Wierzbowej ciężko ranny niewidomy Bolesław Pyszanowski walczy ze śmiercią. Po zlikwidowaniu tego zajścia przez policję rozwinął się z Placu Teatralnego pochód, który już w spokoju przeszedł Krakowskim Przedmieściem Nowym Światem zdyżając do Placu Zbawiciela, gdzie rozwiązał się.

We Lwowie

LWÓW, (Pat) 1-V. Przecieg pierwszo majowych manifestacji był dość burzliwy.

Na placu Gosiewskiego komuniści usiłowali zrobić wiec P.P.S. Policja, szarżowała rozpraszając komunistów. Po raz drugi usiłowali komuniści zebrać się na ulicy Ochotnek, gdzie zostali przez policję rozproszeni. Wreszcie poraz trzeci zebrał się na ulicy Kochanowskiej, gdzie ponownie wykonana szarża. Tłum atakował policję kamieniami. 3 przodowników i 8 posterunkowych rannych.

W Borysławiu

BORYSŁAW, (tel. wt.) 1-V. Przebieg dnia naogół spokojny, nieznaczne zajście wyniki skutkiem bójki wywołanej przez Selrob, policja zlikwidowała.

W Zagłębiu Dąbrowskiem

W Zagłębiu Dąbrowskiem przebieg manifestacji był również burzliwy. Urządzone przez P. P. S. pochody — zostały również zaatakowane przez komunistów. W Sosnowcu zebrani komuniści zaatakowali policję strzałami. Policja dała salwę i rozpraszła manifestantów.

Podczas likwidowania zajścia, jeden z policjantów został zaatakowany przez większą grupę ludzi, która chciała go rozbroić.

W wyniku starcia 1 zabity i 6 policjantów rannych.

W Katowicach spokojnie

KATOWICE, 1.V. (tel. wt.) Dzień 1 maja upłynął tu spokojnie nieliczne grupy demonstrowały bez przeszkód — udział robotników w pochodzie był bardzo niski. Zaledwie 15% ogółu robotników wstrzymało się od pracy.

Zapisujcie się
na członków Koła
Przyjaciół
Akademika

Zaufanie Francji do Poincarego

Ostateczne wyniki wyborów

PARYŻ 1.V (P.A.T.). Jak wynika z rezultatów wyborów izba posiadać będzie następujący skład posłów:

- 14 komunistów
- 2 socjalistów
- 105 socjalistów
- 46 republikanów socjalistów
- 110 radykałów
- 320 z Bloku Jedności Narodowej.

13 konserwatystów.
Wybory zapewniły większość grupie Poincarego.

Na giełdzie wiadomość o wyborach przyjęto b. przychylnie, co uwidoczniło się w wyższym kursu papierów rządowych.

Prasa francuska omawiając wyniki wyborów odnosi się do przyszłej izby z dużym zaufaniem.

Socjalistyczny „Ouvre” oświadcza, że rezultat ostatnich wyborów jest triumfem republiki, lewicowe ugrupowania jednak są poważnie rozczarowane i ostabione. Socjalistyczny „Populaire” pisze, że wybory doprowadziły niestety do ponownego powstania bloku narodowego. Partje socjalistyczne są rozczarowane zwłaszcza z powodu klęski przywódcy Leona Bluma. Nowa izba deputowanych wykaże silny wpływ grup prawicowych. Gabinet Poincarego o-

prze się na szereg stronnictw narodowych.

Do nowego rządu wejdzie Louis Marin, wybitny przedstawiciel ruchu narodowego we Francji, który uchodzi za najwybitniejszego przeciwnika polityki lokarneskiej. Jest on zwolennikiem kontrolowania Niemiec i ich potajemnych planów.

„Matin” twierdzi, że wyniki wyborów są triumfem ideał narodowej we Francji i polityki finansowej Poincarego. „Echo de Paris” pisze wyraźnie o zwycięstwie osobistemu premiera Francji. Inne dzienniki jak „Petit Parisien” i „Petit Journal” podkreślają, że nowy gabinet będzie miał jeszcze więcej narodowy charakter niż rząd dotychczasowy i będzie również stał pod przewodnictwem premiera Poincarego.

Agencja Havasa donosi, że w ostatnich wyborach we Francji konserwatyści stracili 2 nowe mandaty. Prawicowi republikanie w połączeniu z regionalistami i katolickimi demokratami zyskali razem 41 nowych mandatów. Lewica republikańska zyskała 10 nowych mandatów, radykalni prawicowcy — 12 mandatów, radykali stracili 20 mandatów, socjaliści republikanie stracili 2 mandaty, socjaliści zostali przed dawniej liczbę mandatów, komuniści stracili 11 mandatów.

Walki wojsk japońskich z chińską armją południową

LONDYN (ATE). Donoszą z Pekinu: przy koleji w Szantungu doszło do pierwszych starć pomiędzy chińską armją południową i wojskiem japońskim. Powodem starcia był fakt, że

Czang-Kai-Szek dokonał akcji zaczepnej ku północy i zajął stację Mingszui, przez co przeciął połączenia pomiędzy oddziałami japońskimi w zajętej przez nich strefie.

K U P O N
na prawo korzystania z bezpłatnych porad
prawnych „Życia Nowogródzkiego”.
Wyciąć i założyć do listu.

OD REDAKCJI

„Dzięki pozyskaniu stałych korespondentów w całym szeregu miast powiatowych zdołaliśmy stworzyć stałe rubryki: baranowski i lidska. Obecnie wprowadzamy stałą rubrykę: wołoszyńska, wróćcie zaś wprowadzamy stałą rubrykę: stołpecką i stonimską.

W ten sposób będziemy mogli codziennie dawać rzeczywisty i wertykalny obraz życia województwa nowogródzkiego. Pomieszczenia zaś codziennie najciekawsze wiadomości z krajów i zagranicę mamy nadzieję, że w zupełności odpowiemy życzeniom szerokiego mas naszych Czytelników.

W najbliższym czasie Redakcja zamierza otworzyć specjalny dział: naukowców, aby w ten sposób zadać uczynić licznym w tym wydziale „życzeń”. W związku z tem będziemy emmasse- ni powiększyć objętość piśmie, co niezawodnie czytelnicy nasi przyjmą z zadowoleniem do wiadomości.

REDAKCJA
„ŻYCIA NOWOGRÓDZKIEGO”.

Pruska ustawa szkolna

dla dzieci mniejszości narodowych

BERLIN, 1-V. (tel. wt.). Wczoraj opublikowano uchwałę rządu pruskiego w sprawie nowego uregulowania spraw szkolnictwa mniejszości narodowych w Prusach.

Uchwała ta dotyczy przede wszystkim mniejszości polskiej.

W nowej ustawie, opierającej się na konwencji genewskiej, pozostawiono dobrowolnej decyzji i swobodnemu uznaniu rodziców, do jakiej szkoły chcą zapisać swe dziecko. Natomiast nie uwzględniono żądania mniejszości polskiej, żeby przy kwalifikowaniu dzieci wzięte zostały również pod uwagę inne mo-

menty, jak język ojczysty, pochodzenie i t. p.

Przewidziane są trzy kategorie szkół mniejszościowych: szkoły bez pomocy finansowej rządu, szkoły państwowe subwydawane przez rząd i szkoły ludowe.

„Vossische Ztg.” nazywa tę uchwałę „Magna Charta” mniejszości w Niemczech, uważając ją za zasadniczy postęp na drodze praktycznego traktowania mniejszości narodowych i spodziewa się, iż krok rządu pruskiego, jako wypływający z wewnętrznej przekonania potrzeby zdobycia zaufania mniejszości, wywoła zagranicą „dobre wrażenie.

Przed przyjazdem króla Amanullacha do Sowiećów

MOSKWA (PAT) Ag. Tass. Przewodniczący Komisariatu Ludowego Spraw Zagranicznych udają się wraz z posłem afganińskim na granicę sowiecko-polską, na spotkanie króla Afganistanu, przybywającego tam dnia 2 maja. Stamtąd król Amanullah w otoczeniu przedstawicieli Komisariatu Spraw Zagranicznych odjedzie specjalnym podłogiem do Moskwy, gdzie zostanie uroczysto powitany na dworcu przez członków

z rządu sowieckiego, Kolegium C.K.K., Komisariatu Spraw Zagranicznych, oraz przedstawicieli korpusu dyplomatycznego. W czasie pobytu w Moskwie król Amanullah odwiedzi szereg narad z rządem ZSRR. Nie wykluczone jest, iż w międzyczasie zawarty zostanie traktat o wzajemnej nieagresji, istniejącego już między ZSRR a Afganistanem.

Bezpłatna premia dla Czytelników „Życia Nowogródzkiego”

Kto nabył wczorajszy numer „Życia Nowogródzkiego”, zawierający artykuł, którego tytuł brzmi:

„Dzień 1 maja zapowiada się spokojnie”.

„spokojnie”

otrzyma w dniu dzisiejszym w redakcji „Życia Nowogródzkiego” bezpłatny bilet do kina.

W egzemplarzach zwykłych tytuł ten brzmi:

A więc uwaga!

Dzisiejszy nakład zawiera również dwie premje w postaci biletów do kina „Pogon”. Kupione egzemplarze „Życia Nowogródzkiego” należy starannie przechować.

Sprawa kursów wakacyjnych dla nauczycielstwa szkół powszechnych w r. 1928

Wobec zainteresowania jakie wzbudza wśród nauczycielstwa szkół powszechnych sprawa tegorocznych kursów wakacyjnych, podamy imnie okólnika M. W. R. i O. P. dotyczącego kursów, a w następnym numerze podamy rozkład i terminy kursów.

Zaznaczamy przytem, iż napływ zgłoszeń na kursy spodziewany jest b. duży, a więc wczesniejsze nadesłanie karty wpisu do inspektoratów szkolnych zwiększa szanse przyjęcia, gdzie karty te również można nabywać począwszy od 3 maja.

Organizacja techniczna tego- rocznych wakacyjnych kursów pozostaje naogół niezmienną z wyjątkiem następujących szczegółów.

1) Na kursach dla nauczycieli niekwalifikowanych nie przewiduje się Komisji Egzaminacyjnych. W związku z tem niektóre kursy tego rodzaju mają charakter kursów jednorazowych, na których nie będą przeprowadzone repetycje wstępne; natomiast przewiduje się jak w latach ubiegłych repetycje wstępne na kursach końcowych.

2) W r. 1928 nie przewiduje kursów przygotowawczych do kolokwium wstępnego na W. K. N. z wyjątkiem wymienionych w rozkładzie kursów wychowania fizycznego w Wągrowcu: a) dla mężczyzn w terminie od 2 do 21 lipca i b) dla kobiet od 23 lipca do 11 sierpnia.

W związku z tem kolokwium wstępne na Wyższym Kursie Nauczycielskim w Poznaniu zarówno ze śpiewu jak i z wychowania fizycznego odbędzie się dla wszystkich zakwalifikowanych przez Kuratora kandydatów (mężczyzn i kobiet) w dniu 21 lipca 1928 r. na kursie w Wąrowcu, z wyjątkiem egzaminu z wychowania fizycznego dla kobiet, który odbędzie się oddzielnie po zakończeniu obojga kursów.

3) Prawie wszystkie kursy, są przeznaczone dla nauczycieli kwalifikowanych i mają na celu przedwzrostkiem rozszerzenie zakresu ich wiedzy, (nie dając bezpośredniego uprawnień kwalifikacyjnych) częściowo także pomoc w przygotowaniu do egzaminu z Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

Zasadniczą zmianą charakteru kursów wakacyjnych w r. b., objawia się w tematach poszczególnych kursów. Większość z tych kursów poświęcona jest w opracowaniu pewnego zagadnienia lub pewnej grupy zagad-

Domy nie będą nas straszyć swym wyglądem

Energiczne zarządzenie władz przeciw niechlujstwu i opieszałości właścicieli domów

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 22.IV.1927 r. o rozbudowie miast nakłada na władze miejskie obowiązek nietylko zapobiegania brakowi mieszkań, lecz także obowiązek przestrzegania należytego utrzymania mieszkań i domów—ze względu na bezpieczeństwo, zdrowia publicznego oraz zabezpieczenia mieszkaniarw stanie odpowiednim do użytku możliwe długo.

Magistraty i miejskie Komitety rozbudowy miast woj. nowogrodzkiego w zakresie powyższym nie prowadzą niemal zupełnie przewidzianej Rozporządzeniem akcji, mimo, iż ze strony władz wywierany jest nacisk w kierunku uporządkowania stosunków mieszkaniowych miast, zarówno pod względem technicznym jak sanitarnym. O ile akcja zapewnienia ludności miejskiej nowych mieszkań nie może rozwijać się, ze względu na brak funduszy, jakich wymaga budowa nowych domów, o tyle nie znajduje życiowego usprawiedliwienia zaniedbanie w miastach już istniejących domów. Bardzo znaczna ilość domów

Traktat przyjaźni polsko-afganistański

WARSZAWA, (PAT.) 1-V. Dziś w Ministerstwie Spraw Zagranicznych zostały wymienione dokumenty ratyfikacyjne traktatu przyjaźni pomiędzy Polską i Królestwem Afganistanu. Ze strony polskiej w akcie tym

Król Afganistanu z wizytą u Marszałka Piłsudskiego

WARSZAWA, (PAT.) 1-V. Król Afganistanu Amanullah-Chan złożył dziś o godz. 17 min. 45 w towarzystwie Pana Prezydenta Rządu wizytę Mar-

Rząd egipski radzi

KAIR (PAT) 1. V. Dziś popołudniu odbyło się posiedzenie egipskiego gabinetu Rady Ministrów na którym omawiano sprawę odpowiedzi na ostatnią

Wysokie stanowisko polskiego lekarza

GENEWA (PAT) 1. V. Dr. Wroczyński został mianowany przez Komisję Higieny Ligi Narodów Naczelnym Komisarzem

Lotnicy angielscy w Polsce

KRAKÓW (PAT) 1. V. Dziś na lotniskach w Rakowicach odbył się pokaz dwóch lotników angielskich, którzy na malej samolocie lecą z Londynu

Pierwszy Maj w Wilnie

(Telefem od własnego korespondenta z Wilna) Przebieg pierwszego maja w Wilnie był zupełnie spokojny. Pochód Bundu, w którym wzięło udział około 300 osób, rozwiął się na Placu Bosackim.

P.P.S. wyruszyła pochodem, z orkiestrą na czele, z lokalu siedziby swej przy ul. Kijowskiej, kierując się na ul. Ostrobramską do Sali Miejskiej, gdzie odbyła się uroczysta Akademia, na której przemawiali pos. Piawski, radny Stawowski i wiceprezydent miasta Czyż, poczem nastąpiła część muzyczno-wokalna. Po Akademii uczestnicy rozeszli się spokojnie do domów. Na prowincji panował zupełny spokój, jedynie w okolicy Olkienik rozruchony został przez komunistyczne.

Przebieg dnia 1-go maja w Nowogrodzku

Dzień 1-go maja upłynął na terenie całego województwa nowogrodzkiego najzwyklej spokojnie.

Związki zawodowe pozostające pod wpływami P.P.S., Bundu i Poalej-Stonu zorganizowały akademie w Słonimie i w Stolpcach, a w Lidzie, Baranowiczach, Niedzwiedzicach i Iwju wiecie i pochody.

Na wszystkich tych akademjach i wiecach spokój i porządek był w zupełności zachowany. Jedynie w Lidzie w czasie pochodu trzech członków P.P.S. —lewicy usiłowało wywołać zamieszanie i zostali aresztowani; są to Konstanty Matusewicz, Lejbus Majnjin i Aleksander Efroimski.

usprawiedliwienie władz miejskich za dostateczne.

Dla miast, których władzom wykonanie tego zarządzenia naręczało trudność pokrycia tymczasowego kosztów remontu domu wzmian właściciela, p. Wojewoda wyjedna odpowiednio kredyty krótkoterminowe.

Zmiana przepisów karno-administracyjnych

Z dniem 7 maja wchodzi w życie nowe przepisy karno-administracyjne. Dotychczas orzeczenia karne starostw mogły być zaskarżone do wojewodów w terminie czternasto-dniowym. Obecnie osoby, które uważają orzeczenie karno-administracyjne za niesłuszne mogą w ciągu 7 dni żądać, by sprawę przekazano na drogę sądową.

Sprawy te będą rozpatrywane przez sądy okręgowe, które wydawać będą wyroki ostateczne nie podlegające zaskarżeniu. Przepisy o postępowaniu mandatowym pozostają bez zmiany, przyczem w drodze doręczonych nakazów mogą być nakładane grzywny do 10 złotych.

Piękne panie prześciane podsłuchiwać

Redakcja nasza zmuszona jest szczególnie w porze nocej prowadzić cały szereg rozmów prasowych na linijach międzymiastowych.

Mudzące się panie telefonistki wiążą często swoje słuchawki do przewodów i podsłuchując utrudniają rozmowę. Wiemyśmy bardzo, że niektóre rozmowy prasowe są interesujące, a panie bardzo ciekawe, ale na miły Bóg nie utrudniajcie nam i tak ciężkiej pracy.

Aby zaspokoić ciekawość pięknych pań telefonistek i uniknąć w ten sposób podsłuchiwań naszych rozmów telefonicznych, redakcja gotowa jest przysłać im bezpłatnie egz. „Życia Nowogrodzkiego”. Podajcie więc piękne panie swe adresy i prześciane podsłuchiwać.

Bo wreszcie i anioła djabł mogą wziąć, gdy po pół godzinnym ryczeniu w mikrofon dowiaduje się, że na drugim końcu drutu niema obywatela, bo w środek włączyła się telefonistka.

Poświęcenie sztandaru Stow. Nizszych Funkcjonariuszy Państwowych

(Telefem od wt. kor. z Wilna) W dniu 3 Maja odbędzie się uroczyste poświęcenie sztandaru Stow. Nizszych Funkcjonariuszy Państwowych. Poświęcenia dokona ks. biskup Michalkiewicz.

Aresztowanie groźnego przestępcy

(Telefem od wt. kor. z Wilna) Wczoraj policja powiatu wileńskiego — trocześnie aresztowała groźnego przestępcę Sienkiewicza, który w 1925 r. zamordował swego ojca i teścia, poczem zbiegł do Litwy, gdzie ukrywał się do tego czasu. Sienkiewicza osadzono w więzieniu na Łukiszkach, badany przynajmniej do zarzucanych mu przestępstw.

Należy zaznaczyć, iż władze polskie kilkakrotnie zwracały się do władz litewskich o wydanie Sienkiewicza, wskazując nawet aż 16 sztandarów, poczem wywieziono 2 takie sztandary w Nowogrodzku i jeden w Szczuczynie. We wszystkich wypadkach policja niezwłocznie sztandary uprzątnęła.

Kuszelewo, Niehniewicze, Lubcza, Rajca i Dworzec będą pobierać podatek wyrównawczy

Urząd Wojewódzki zatwierdził uchwały rad gminnych powiatu nowogrodzkiego: Kuszelewa, Niehniewicze, Lubczy, Rajcy i Dworca o pobraniu w okresie budżetowym 1928/29 podatku wyrównawczego według normy najniższej.

Podatek ten ma pokryć niedobory wymienionych gmin, względnie zrównoważyć ich budżety.

Go słyszać nowego?

2 Środa Dziś: Zygmunta Jutra: Królowej Kor. Polsk. Wschód słońca: 3:40 Zachód 8:50 Długość dnia 15 godzin 10 min.

Kino „Pogoń” Dziś zmiana programu

Wyjazd pana Wojewody

P. Wojewoda Beckowski wyjechał w dniu wczorajszym na objazd terenów województwa i zabawi przez dzień dzisiejszy. Na dzień 3 maja p. wojewoda powróci do Nowogrodzka, aby wziąć udział w uroczystościach Święta Narodowego 3 Maja.

Młodzież wiejska na scenie

W niedzielę, 6 maja r. b., ma po raz pierwszy wystąpić w sali Strazy Ogniowej w Nowogrodzku — wioskowa trupa artystów — amatorów, pod kierunkiem pana J. B. z Wilna.

Są w naszych wioskach zdolni chłopcy, są śliczne dziewczęta, są miłe i dzwiczne głosy, są tancerki wdzięczne w ruchach i lekkie w tańcu.

Wioska je widuje w święta, dwór — na dożynki. Miasto niech je utrzy na scenie. Będą grali sztukę w 5 aktach z tańcami i śpiewami, p. t. „Cyganie”, przerobioną ze starej opery „Kniaźnina”.

Są tam tańce w obozie cyganów, jest baletowy taniec duchów leśnych, a na końcu — oberek i kozaczek.

Są solowe śpiewy młodych, świeżych głosów, jest figlarny duet, są chóry... Cel przedstawienia? O! dużo celów!

1) Połowa dochodu idzie na Macierz Szkolną. 2) Druga połowa — na Kolo Gospodyń Wiejskich w Czombrowie.

3) Wyprowadzenie młodych artystów na szerszą widownię. A, cel najważniejszy — to ten czwarty: ten dowód oczywisty, jak bardzo ta nasza, ta zachodnia kultura pasuje do ludu białoruskiego, jak dobrze się z nią czuje i jak mu z nią do twarzy!

Pójdźcie i przekonajcie się!

O program gospodarczy woj. nowogrodzkiego

W związku z przedwstępną konferencją w sprawie ustalenia programu gospodarczego woj. nowogrodzkiego została zwołana na dzień 7 maja r. b. do Nowogrodzka konferencja w której wezmą udział przedstawiciele władz centralnych oraz posowie i senatorowie. Na posiedzenie inauguracyjne przybędzie przedstawiciele państwowych instytucji kredytowych.

Zadaniem tej konferencji ma być omówienie całokształtu przygotowań i wysunięcie dyrektyw dla referentów poszczególnych działów. Po ukończeniu debat ogólnych przewidziany jest podział na Komisje i rozpoczęcie prac komisyjnych. Jako podstawa do dyskusji, zostaną wygłoszone w Komisjach referaty przez p. inż. Tendziagolskiego, Inspektora Rolnictwa, p. inż. Smólskiego, Kierownika Oddziału Przemysłowego I p. inż. Zubelwicza, Dyrektora Robót Publicznych w Województwie.

KRONIKA WOŁOZYŃSKA

Działalność inwestycyjna Sejmiku Powiatowego w Wołozynie

Kontynuując rozpoczęte z dużym nakładem pieniężnym prace inwestycyjne, Sejmik Wołozyński w styczniu 1928 r. otworzył szkołę rolniczą w ośrodku majątku Łazduny, zakupionym z własnych funduszy od p. Korwin-Milewskiego, jak również z własnych funduszy przy nieznaczonej subwencji ze strony Ministerstwa Rolnictwa, odremontował i przyprzedał do stanu używalności budynek i zabudowania w tymże ośrodku.

Z większych prac inwestycyjnych Sejmiku Wołozyńskiego, należy wymienić w pierwszym rzędzie wybudowanie w 1927 r. 4-km. szosy na drodze Wołozyn — Horodźki. Droga ta jest najważniejszą arterją komunikacyjną w powiecie, gdyż łączy miasto powiatowe z koleją.

W 1928-29 r. budżetowym Sejmik Wołozyński zamierza w dalszym ciągu budować szosę na tymże szlaku kosztem 325.000 zł., co da znów około 7 km. szosy.

Celem doprowadzenia wszystkich dojazdów do Wołozyna do należącego porządku Sejmik w r. b. wybuduje zjazd na Mieżkiej długości około 500 mtr. W roku bieżącym zostanie również dokończona budowa mostu około m-ka Bakst, zakończona budowa 7-klasowej szkoły w Wołozynie, oraz budowa takiejże szkoły w Nalibokach.

Wobec sprzedaży przez właściciela mają Wołozyn kompleksu istniejących budynków, w których mieszczą się instytucje państwowe i społeczne powiatowe, Sejmik Wołozyński w r. b. przystępuje do budowy na zakupionym kosztem 30000 zł. placu własnego gmachu, asygnując na ten cel w budżecie bieżącym 140.000 zł. W gmachu tym znajdą pomieszczenie Starostwo i Sejmik Powiatowy.

Stan zasiewów

Stan oziminy na terenie powiatu wołozyńskiego jest niżej średni. Przy sprzyjających warunkach może się poprawić pszenica, żyto zaś w 25-ciu procentach trzeba będzie odorać.

Roboty w polu rozpoczynają się narazie na gruntach lekkich. Powiat wołozyński stara się u władz miarodajnych o uzyskanie pożyczki siewnej na zasiewy wiosenne w wysokości 220.000 złotych oraz wystąpił do pana Wojewody z prośbą o wyjednanie pożyczki konwersyjnej w wysokości 150.000 zł. na umorzenie dawniej zaciągniętych pożyczek siewnych.

Rozwój straży pożarnych

Do 1 stycznia 1928 r. na terenie powiatu wołozyńskiego istniały 4 Ochotnicze Straże Pożarne, częściowo przeszkolone i wykwalifikowane, a mianowicie: w Wołozynie, Wiszniewie, Pieraszajach i Iwieniu.

Do czasu obecnego zostały zorganizowane dalszych 9 Straży Pożarnych: w Trabach, Zabrzeżu, Horodźkach, Bakstach, Kamienu, Nalibokach, „Wolnie, Ługomowiczach i Juraciszkach.

Ozromieniu znaczenia istnienia Straży Pożarnej i konieczności jej istnienia, najlepiej świadczą budżety poszczególnych gmin w które to na rok 1928-29 wstawione są na pozamictwo pewne kwoty; a w budżetach niektórych gmin dość znaczne — 1000 i więcej złotych.

Ze Związku Strzeleckiego

Związek Strzelecki na terenie powiatu wołozyńskiego przejawia dość ruchliwą działalność, która w ostatnich dniach przejawiała się w uchwale zarządu Oddziału Zw. Strzeleckiego w Wołozynie zorganizowania Strzeleckiego Klubu Sportowego, który obejmowałby 3 sekcje: 1) strzelecką, 2) lekkoatletyczną i 3) piłki nożnej. Jednocześnie postanowili zwrócić się do Pow.

Rozwój kół młodzieży wiejskiej na terenie pow. wołozyńskiego

Poczynając od dnia 1.XI 1927 r. rozpoczęła się większa praca w kierunku zorganizowania młodzieży wiejskiej. Dotychczas powstały koła w Wolnie, Juraciszkach, Dziestelnikach, Zaporwiu, Prowałach, Adankach, Uglach i Pieraszajach. Nowopowstałe koła młodzieży wiejskiej już wyrażają swoją żywotność urządzając odczyty, pogadanki i przedstawienia amatorskie.

Z życia strażackiego

Sto lat zgórą temu wstępnym występem z nakazem moralnym „Ląćcie się i oświecajcie” niepospolity działacz ówczesnego społeczeństwa, Staszyc. Głosił on metodycznie w dziełach, pismach i mowach ów nakaz, przez to nawet doznawał obścisze ze strony spółrodaków niemało zawodów i namiętnych przekoronnych zarzutów. A jednak drogowskazy jego pozostały żywe i pełne swej treści nawet w dobie obecnej, gdy Polska po półtorowiekiem jarzynie odzyskała wreszcie byt niepodległy. Dziś właśnie owe nakazy wchodzą w życie i ugruntowały podwalny Rzeczypospolitej.

Obecnie według tego nakazu samorzutnie idą nasze władze szkolne i samorządowe. W tym celu zakładają przeszenia obywatelskie, którym nie przyswiecają hasła obywatelskie, lecz miłość bliźniego i troska o dobro powszechne a którymi są i organizacje straży pożarnych.

Otóż w Szkole Rolniczej w Kuszelewie w myśl tego nakazu wyżej przytoczonego odbył się (siedmiogodniowy) tygodniowy kurs pożarnictwa od dnia 23. IV. do 30. IV. r. b. Program tych kursów przewidywał gruntowne szkolenie fachowe sił strażackich pod względem teoretycznym i praktycznym. W tym celu, aby rozbudzić, rozszerzyć i ugruntować wśród wychowanków szkoły instynkt samopoczucia do zakładania straży pożarnych w przyszlności, zacheć do krzewienia idei pożarniczej wśród szerokiich warstw społeczeństwa, jak również do rólnej pracy w istniejących placówkach na terenie naszego powiatu, program kursu był b. szeroki.

Żeby w przeciągu tak krótkiego czasu słuchacze objeili całokształt pożarnictwa, tak pod względem teoretycznym, jako też i praktycznym, asp. Edm. Swed komendant kursu dokładał wszelkich starań i stosował wszystkie możliwe sposoby. Stwierdził z radością musze, że praca jego bezowocna nie będzie. Historię pożarnictwa szczegółowo, od czasów najdawniejszych do dzisiejszych w podniosłych pełnych zachęty słowach, skreślił p. inspektor Jaroszewski. Na kursie było obecnych 17 słuchaczy.

Jak wykazuje statystyka, zniszczenie, dokonane przez pożary zbiorowe w okresie od 1922—1926 roku były zastraszające — w województwie nowogrodzkiem spłonęło 2642 budynków w przeciągu czterech lat na ogólną liczbę budynków 991 tysięcy. Z tego widać jak straszna klęska na Kresach jest klęska pożarowa. Wobec czego musi zniknąć zabobon, że pożary, to żywioł przyrody nieobliczalny i nieokielzany. Zabobon ów, który się zagnieździł w umyśle samego ogółu, należy wyrzucić. Im więcej tedy straży pożarnych, tem mniejsza klęska pogodelniana tem mniej będzie, też, narzekani i nędzy w śród ludności, im więcej jest straży pożarnych, tem piękniejsze są kasy państwowe i samorządowe, to są rzeczy dla każdego jasne i zrozumiałe.

Ważnym czynnikiem, który stanąć musi do walk z klęską pogorzelną jest samo społeczeństwo. Cały bowiem ciężar przetrwać na barki czynników samorządowych, jest niepodobniestwem. Niech też potrzebe społeczeństwo zrozumie i garnie się w szeregi strażackie zaleńnie od stopnia kultury, na jaką w danej chwili zdobyć się może.

Ostateczna Likwidacja Kom. Pomocy dla Powodźian

Dnia 26 kwietnia odbyło się w magistracie ostateczne posiedzenie Komitetu Pomocy Powodźianom Małopolski Wschodniej. Na 47 zaproszonych osób komitetu stawiło się zaledwie 17. Przewodniczył p. starosta A. Kulwiec przez Komitetu Powiatowego.

Z sprawozdania wynika że zebrano: 6.915 zł. 98 gr. — w tem gotówką 3.911 zł. 73 gr. w naturaljach po przewartościowaniu — 2800 zł. 23 gr. Wydatki w związku z akcją 204 zł. 25 gr. Oflarność gmin duża, miasta słaba. Obszernej pomówimy na ten temat w najbliższym Nr. „Życia Nowogrodzkiego”.

Program obchodu 3-go Maja w Baranowiczach

W sobotę 28 kwietnia komisja obchodu 3-go Maja pod przewodnictwem p. burmistrza Dembińskiego-Pióra uchwaliła następujący program obchodu: Dnia 2-go Maja o godzinie 19, orkiestra wojskowa odegra ją cupstrzyki na ulicach miasta. Rano 3-go Maja pobudka o godz. 7 rano.

O godzinie 9 rano zbiórka wszystkich organizacji ze sztandarami. Punkt zborny „Mogila Nieznanego żołnierza”. O godzinie 9 m. 30 pochód organizacji i P. W. na plac Legionów na placu legionów i przemówienia, poczem odbędzie się defilada wojska, hufców i organizacji P. W. oraz organizacja cywilnych.

Oprócz tego Zw. Strzelecki przejawia swoją działalność w urządzaniu akademii, obchodów, jak również bierze udział we wszystkich uroczystościach i świętach państwowych.

Zderzenie cyklisty z taksówką

Dnia 29 kwietnia cyklista niewiadomego nazwiska, widocznie mało wprawy w jazdę na rowerze, zderzył się z taksówką prowadzoną przez właściciela Rajskiego. Zawładzając urzędem p. Rajskiego, który w ostatniej chwili zatrzymał motor tak silnie, że aż pękła szyba ochronna umieszczona przed kierownicą, cyklista uległ tylko potłuczeniu ciała skutkiem silnego odraucenia przez auto.

ZYCIE LIDZKIE

ADRES:
Suwalska № 40
Tel. 93

Praca Ludowego Banku Spółdzielczego

Dnia 29 kwietnia odbyło się walne zebranie członków Ludowego Banku Spółdzielczego w Lidzie przy udziale 205 osób.

Zebrań zgali przewodniczący Rady Nadzorczej ks. Bojaraniewicz, poczem wybrano prezydium z przewodniczącym p. Malskim i sekretarzem p. Januszewskim. Po odczytaniu protokołu z poprzedniego walnego zgromadzenia z dnia 24 kwietnia u r. przedstawił kierownik banku zamknięcie rachunkowe i szczegółowe sprawozdanie za rok 1927. Ze sprawozdania tego widać, co następuje:

Liczba członków wzrosła z 846 do 1626 to jest o 780, czyli że o 92% wobec 18% w roku ubiegłym. Według zawodów rolnicy stanowią 77,86% ogólnej ilości członków wobec 71,46% w roku ubiegłym. Poza rolnikami najliczniejszą grupę stanowią urzędnicy państwowi, samorządowi i prywatni (9,78%) zatem kupcy i handlujący (3,26%) kapitał udziałowy wzrasta z 53.765 zł. do 89.992 zł. t. j. o zł. 36.226, a fundusze własne ze złotych 15.980 do zł. 36.561 t. j. o zł. 20.580, czyli, że kapitał udziałowy i fundusze własne łącznie wzrastają o złotych 56.807 to jest o 84% i stanowią 25% sumy bilansowej.

Przećnięcie na 1 członka przy pada z 55,19 udziału.

Wzrost ilości członków a co za tem idzie wzrost kapitału udziałowego, przypisac należy znacznemu zwiększeniu się sum obrotowych spółdzielni przez wydatne zwiększenie kredytów przez instytucje finansowe, oraz przez wzrost wkładów.

Zadłużenia w Instytucjach finansowych przedstawiają się następująco:

Na 1 stycznia 1927 Cent. Kas. Sp. Rol. z. 49.483, Poczt. Kasa Oszczęd. z. 8.000, Bank Polski z. 24.055. Razem z. 81.538. Na 1 stycznia 1928 roku: Cent. Kas. Sp. Rol. z. 169.345, Poczt. Kas. Oszczęd. z. 38.388, Bank Polski z. 77.111. Razem z. 284.844.

Do tej sumy należy dołączyć jeszcze 6 tysięcy udzielonych przez Sejmik Powiatowy w naturze — wysoko gatunkowym owsie w okresie wiosennym, dla odstąpienia członkom spółdzielni. Z powyższego zestawienia wynika, iż wzrost zadłużenia na 1 stycznia roku bieżącego w stosunku do zadłużenia w roku poprzednim wyraża się sumą złotych 209.306,00.

Wkłady w roku sprawozdawczym wzrastają o zł. 47.208 i wynoszą zł. 59.992 — co stanowi 12% sumy bilansowej wobec 6,48% w roku poprzednim.

Stopy procentowa od wkładów z początku roku waha się od 9 do 13% rocznych, lecz potem w związku z obniżeniem obowiązującej stopy procentowej spada wahać się od 6 do 10% rocznych.

Pożyczki w końcu roku wynoszą zł. 410.741 — czyli 78,37% sumy bilansowej wobec 165,928 z roku poprzedniego, przyczem na 1 członka przypada przeciętnie 218 zł. pożyczki wobec 277 zł. z roku poprzedniego. Obniżenie przeciętnej sumy pożyczki tłumaczy się wielkim napływem członków w związku z udzieleniem pożyczek siewnych, oraz poszkodowanym od gradobicia i nadmiernych opalów, kiedy to wysokość wydawanych pożyczek dla poszczególnych osób trzeba

było redukować do minimalnych rozmiarów, jak ze względu na konieczność zaspokojenia, jaknajwiększej ilości ubiegających się o te pożyczki, tak też i ze względu na ich niski stopień zamrożenia.

Operacyj inkasowych załatwiono 1280 wobec 792 z roku poprzedniego.

W związku z rozwojem operacji, oraz wzrostem drożyzny wzrastają i koszty prowadzenia Banku ze zł. 18.977 do zł. 24.774 co stanowi około 5% sumy bilansowej wobec 10% z roku poprzedniego.

Praca banku zharmonizowana jest z pracą organizacji rolniczych przez utrzymywanie stałego kontaktu z Okręgowym Związkiem Kolek Rolniczych, oraz z poszczególnymi kółkami Rolniczymi.

Po odczytaniu sprawozdania Rady Nadzorczej i w streszczeniu protokołu rewizji banku przez Związek Rewizyjny Polskich Spółdzielni Rolniczych przystąpiono do dyskusji i wniosków. Z ważniejszych wniosków przyjęto następujące:

Ustalenie granic najwyższego zadłużenia banku — **Walne Zgromadzenie ustala granic najwyższego zadłużenia banku na 1 milion złotych, tj. dziesięciokrotną sumę kapitałów własnych i udziałowego.**

Sprawa upoważnienia władz banku do zaciągnięcia pożyczki na budowę domu wywołała ożywioną dyskusję. Występował przeciw pożyczce p. Harniewicz, który zwałcał sam siebie. Początkowo twierdził, że, mając niezszcześnie być posłem, zna obecne warunki finansowe Rz. i dlatego wie, że Rząd pożyczki udzielić nie może. Pomyślnie zaś uzasadnił projektem, by starac się u Rządu nie o pożyczkę, lecz o subwencję bezwrotną (Jeżeli Rząd nie ma na pożyczkę, to skąd weźmie na subwencję? Pyt. red.). To paradosalnie w argumentacji wystąpienia członka Rady Nadzorczej p. Harniewicza nie było wzięte pod uwagę i dzięki taktowi przewodniczącego p. Malskiego, który przeniósł dyskusję na mniej jałowe, a więcej realne tory, mocą każdej chwili wybuchnął zatarg w dyskusji został załagodzony.

Upoważniono zarząd banku do zaciągnięcia pożyczki na budowę domu bankowego w wysokości 400 tysięcy złotych, oraz wystawienia wymaganých zobowiązań dłuższych.

W uzupełniających wyborach nowych członków Rady Nadzorczej wybrani zostali pp. Januszewski, Klikowicz, Czernous i Roman. Następnie w wolnych wnioskach uchwalono:

1) „Walne Zgromadzenie członków Ludowego Banku Spółdzielczego wyraża Panu Wojewodzie Bezcukowiczowi gorące podziękowanie za zyciwy Jego stosunek do spółdzielczości”.

2) „Stwierdzając, że do tak pomyślnego rozwoju Banku przyczynił się w dużym stopniu zyciwy stosunek instytucji Centralnych, Walne Zgromadzenie członków Ludowego Banku Spółdzielczego z nieograniczoną odpowiedzialnością w Lidzie wyraża gorące podziękowanie Bankowi Polskiemu oddział w Lidzie, Związkowi Rewizyjnemu Polskich Spółdzielni Rolniczych Oddział w Wilnie, Centralnej Kasie Spółtek Rolniczych Od-

ział w Wilnie i Pocztowej Kasie Oszczędnościowej w Warszawie prosząc o utrzymanie tych stosunków nadal”.

Na tem zakończono walne zgromadzenie członków instytucji, która rozwija się coraz pomyślniej, jest jednym z ważniejszych czynników zdrowego rozwoju życia gospodarczego w Lidzkim.

KRONIKA

Zrozumienie potrzeby meljoracji

Dnia 27 kwietnia odbyło się z inicjatywy O. T. R. Lidzkiego, w Tokarach gminy lidzkiej, organizacyjne zebranie przedstawicieli ludności miejscowej i okolicznej celem założenia spółki wodnej, która obejmie swą działalnością Tokary i 4 wieś sąsiednie.

Ostateczne zebranie założycielskie w sprawie zorganizowania spółki wodnej w Dworzyszcu odbędzie się dnia 6 maja we wsi Merginie.

Z rozwoju hodowli w powiecie

Z polecenia referatu rolnego przy Sejmiku Lidzkim, przeprowadzona została lustracja punktów kopulacyjnych w Trokielech i Dworzyszcu. Z lustracji tej wynika przede wszystkim, że wśród ludności zaczyna kilkoma już należyte zrozumienie potrzeby i pożytku z istnienia takich punktów, jednocześnie podkreślić należy, że w miejscach większych skupień bydła w rejonach spółdzielni mleczarskich, jak np. Trokiele (gdzie młody stadnik w czasie 6-tygodniowym był użyty do pokrycia aż 38-miu krów) utrzymanie jednego tylko stadnika jest niewystarczające dla potrzeb racjonalnego rozwoju hodowli.

Znów groźny pożar.

Kiedyż to się wreszcie skończy?

Dnia 28 kwietnia wieczorem w Dworzyszcu, gminy lipińskiej wybuchł skutkiem nieostrożnego obchodzenia się z ogniem pożar, który dzięki brakowi należytej zorganizowanej pomocy i narzędzi ratowniczych, przybrał groźne rozmiary.

Spaliły się 3 domy mieszkalne, 10 stodół i 10 budynków gospodarczych ze zbożem i marnym inwentarzem. Straty wynoszą ogółem około 40 tysięcy złotych.

Pożar lasu

Dnia 29 kwietnia w lesie Nowinka, gminy siedliskiej, spaliły się na przestrzeni 10 ha krzewy i gałęzie pozostałe z wyrębu. Poszkodowani: S. Kotlarski i Matowski, kupcy leśni z Lidy. Pożar powstał wskutek nieostrożnego obchodzenia się z ogniem.

Wstępujcie do Związku Strzeleckiego

W Lidzkim znów gore!

Jeszcze nie przebrzmiały echa pożarów w Werenowie, Nowym-Derewnie, Dworzyszcu, a już mamy do zanotowania nowy groźny pożar, który wybuchł w Turkach niedaleko Szczuczyna-Lidzkiego.

Pożar, który pochłonął młyn motorowy stanowiący własność T-wa Handlowego Tur., wybuchł prawdopodobnie skutkiem nieostrożnego obchodzenia się z ogniem i w przeciągu krótkiego czasu rozszerzył się z taką gwałtownością, iż po kilku godzinach pozostały tylko gołe mury.

Na ratunek pośpieszyła ludność wsi okolicznych, jednak brak narzędzi przeciwpożarowych, uniemożliwiło wszelką akcję ratunkową.

Straty wynoszą około 40 tysięcy złotych. W czasie akcji ratunkowej uległ ciężkiemu poparzeniu dzierżawca młyna Florjan Margiel.

Radjoprogram

WARSZAWA fala 1.111.

Środa, 2 maja

12.00. Sygnal czasu, hejnał z Wieży Mariackiej w Krakowie, komunikat lotniczo-meteorologiczny oraz nadprogram.
15.00—15.20. Komunikaty, meteorologiczne, gospodarcze, samorządowe, oraz nadprogram.
15.20—15.30. Przerwa.
15.30—16.00. Odczyt z cyklu wykładów dla maturzystów szk. śr. p. t. „Powstanie styczniowe”.
16.00—16.25. Odczyt „Szkolnictwo zawodowe w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej”.
16.25—16.40. Nadprogram, komunikaty.
16.40—17.05. „Skrzynka pocztowa”.
17.05—17.20. Przerwa.
17.20—17.45. Odczyt z działu „Hygiena i Medycyna”.
17.45—18.15. Audycja dla dzieci. Transmisja z Krakowa.
18.15—18.55. Transmisja z Wilna „Kwadrans akademicki”.
18.55—19.05. „Przerwa”.
19.05—19.15. Komanikał Rolni. czy.
19.15—19.35. Rozmaitości.
19.35—20.00. Odczyt p. t. „Z bieglem polskich rzek — Na Przypieci”.
20.00—20.30. Przerwa.
20.30. Koncert w wykonaniu orkiestry dętej pod dyr. Aleksandra Sielskiego.
22.00—22.05. Sygnal czasu. Komunikat lotn.-meteorologiczny.
22.05—22.20. Komunikaty P.A.T.
22.20—22.30. Komunikaty: polityczne, sportowe, oraz nadprogram.

Czwartek 3 maja

10.15—11.45. Transmisja nabożeństwa.
12.00. Sygnal czasu, komunikat lotniczo-meteorologiczny, hejnał z wieży Mariackiej, komunikat lotniczo-meteorologiczny.
12.10—14.00. Koncert dla młodzieży z Filharmonji Warszawskiej.
14.00—15.00. Przerwa.
15.00—15.16. Komunikat meteorologiczny, nadprogram.
15.15—17.00. Koncert popularny z Filharmonji Warszawskiej.
17.00—17.25. Odczyt p. t. „Wizja dn. 3 Maja w roku 1950”.
17.25—18.45. Rozmaitości.
17.45—18.55. „Wiosna Polska” słuchowisko radjowe.
18.55—19.20. Przerwa.
19.20. Transmisja z Opery Poznańskiej.
W przerwie biletyn „Messager Polonais” w języku francuskim.
22.00—22.05. Sygnal czasu i komunikat lotniczo-meteorologiczny.
22.05—22.20. Komunikat PAT.
22.20—22.30. Komunikaty: polityczne, sportowe oraz nadprogram.
22.30—23.30. Transmisja muzyki tanecznej.

POSZUKUJE SIĘ

Maszynistki ze znajomością stenografii

Zgłoszenia do redakcji „Zycia Nowogrodzkiego”.

Węgłi drzewny, kowalski
Terpentyńe biały, żółty i czerwoną
Smółę drzewną i gazową,
Dziegieć II gat. do smarowania skór
Dziegieć II gat. do kłozetów
Pikę (smółę szwacką)
Papę dachową
POLECA I SPRZEDAJE

M. BRUDNY

Nowogródek, ul. Piłsudskiego 27. 75

W NOCY z dnia 28 na 29 kwietnia 1928 r. zgubiona została teczka skórzana ciemno-brązowa, zawierająca różne papiery dla znalazcy nie przedstawiające żadnej wartości. Uczciwemu znalazcy wynagrodzenie.
E. Nawakowski 3 Maja Nr. 1 w Nowogródku. 74.

UDZIELA LEKCYJ MUZYKI na skrzypcach według metody Petersburgskiego Konserwatorium, oraz na mandolinie i gitarze.
Nowogródek ul. Grodzieńska 29 Gelard.

Zawiadamiam P. T. publiczność, że kupuję butelki monopolowe.

Nowogródek, W. Rynek Nr. 6 „Restauracja Chmielewskiego”.

Czy jesteś członkiem L.O.P.P.